

ПАРЛАМЕНТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

*Укладач – професор кафедри публічного управління та адміністрування,
д. держ. упр., доцент В. П. Писаренко*

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Лідерство у публічній сфері» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Магістр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є державно-управлінські механізми реалізації функцій законодавчо-представницької влади, діяльність сучасних парламентів та Верховної Ради України у реалізації парламентських функцій.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна професійної підготовки обов'язковою частиною тісно пов'язана з навчальною дисципліною «Стратегічне планування в діяльності органів влади», «Лідерство у публічній сфері», а також є базою для вивчення навчальної дисципліни «Політичний піар».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з основ порівняльної політології, теорії парламентаризму та практики парламентської діяльності, основ теорії й практики реалізації принципу поділу влади в Україні, аналізу тенденцій суспільно-політичного розвитку України, здійснення парламентської реформи як частини політичної реформи суспільства; напрямів оптимізації взаємодії законодавчої, виконавчої та судової гілок влади.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з основ порівняльної політології, теорії парламентаризму та практики парламентської діяльності, основ теорії й практики реалізації принципу поділу влади в Україні, аналізу тенденцій суспільно-політичного розвитку України, здійснення парламентської реформи як частини політичної реформи суспільства; напрямів оптимізації взаємодії законодавчої, виконавчої та судової гілок влади.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі елементи компетентності:

знання

- концептуальних засад сучасних процесів державотворення, ефективного функціонування парламентів і парламентаризму в різних країнах та Україні;
- історико-правової специфіки та напрямів розвитку форм правління в Україні;
- системи взаємодії вищих інституцій державної влади в Україні у межах принципів поділу влади та її єдності;
- загальної характеристики механізму взаємодії глави держави з представницьким органом;
- політико-правового положення Верховної Ради України в системі вищих органів державної влади за Конституцією України у редакції від 28 червня 1996 р.;
- поправок до Конституції України 2004 р., проблемних аспектів переходу до режиму парламентаризму;
- рішень Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 р. «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 р. № 2222-IV;
- категоріального апарату парламентської діяльності;
- теоретико-методологічних аспектів процесу законотворення і моделі реалізації цієї функції;
- основ аналізу, обробки та інтерпретації інформації під час дослідження парламентської діяльності;
- наукових і практичних основ PR-компоненту парламентської діяльності, видів,

функцій, форм організації масової комунікації, способів впливу на масову аудиторію;

- сутності, типологій і функцій парламентської діяльності та лідерства;
- організаційно-правового забезпечення парламентської діяльності.

вміння:

- визначення предмета, об'єкта, методів і завдань парламентаризму;
- використання регламентних процедур;
- проведення критичного аналізу інститутів виборів та референдуму;
- оцінювання ефективності діючої моделі відносин між Верховною Радою України і Кабінетом Міністрів України за змістом Конституції України;
- планування та організації заходів щодо інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності суб'єктів парламентської діяльності;
- визначення критеріїв оцінювання парламентських рішень;
- здійснення підготовки парламентських процедур з урахуванням методологічних засад парламентської діяльності;
- застосування сучасних технологій парламентських комунікацій;
- здійснення підготовки публічного виступу і парламентської дискусії;
- аналіз ефективності PR-процесу та розроблення пропозиції щодо здійснення PR-процесу в парламентській діяльності;
- застосування організаційно-правових механізмів забезпечення законодавчого процесу в Апараті Верховної Ради України.

способи мислення:

- судження – розумове відображення об'єктивної дійсності, яке полягає у виявленні наявності або відсутності ознак, властивостей чи відносин у сфері місцевого самоврядування;
- міркування – низка пов'язаних суджень, спрямованих на з'ясування істинності певної думки у сфері місцевого самоврядування, доведення її або заперечення;
- формування умовисновків – виведення з одного або декількох суджень щодо місцевого самоврядування нового;
- генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах місцевого самоврядування в їх істотних зв'язках та відносинах, узагальнення їх змістовних ознак.

професійні, світоглядні і громадянські якості:

- здатність використовувати знання, вміння та навички для окреслення теоретичних і практичних проблем розвитку організацій, установ, сфер діяльності, регіонів, галузей економіки тощо;
- глибоке розуміння особливостей стратегічного планування в діяльності органів влади, історичних етапів його становлення в Україні;
- ґрунтовні знання методів стратегічного планування в сфері публічного управління;
- здатність організувати діяльність із складання стратегічного плану, використовуючи сучасну методологію та інформаційні технології;
- здатність застосовувати одержані теоретичні знання щодо стратегічного планування для формулювання практичних рекомендацій і пропозицій органам державної влади та місцевого самоврядування.

морально-етичні цінності:

- формування уявлення про суспільні цінності та переконання при формулюванні бачення майбутнього й місії об'єкта планування;
- розвиток здатності до врахування ролі і значущості моральних цінностей у процесі стратегічного планування;
- формування вміння аналізувати соціально-економічні процеси;
- розвиток почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;
- виховання самостійності, волі, моральності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин – 4 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Історія зародження парламентаризму та виникнення парламенту

Парламентаризм та парламентська діяльність: поняття та сутність. Юридичні вияви парламентаризму. Історичні форми парламенту та парламентаризму. Виникнення понять «парламент» та «парламентаризм». Парламентаризм як науковий напрям галузі знань «Публічне управління», спеціальність, навчальна дисципліна

Тема 2. Класичні теорії парламентаризму

Теорія парламентаризму в роботах класиків політичної думки та сучасних учених. Проблеми сутності інституту парламентаризму як інституційної основи демократичних процесів.

Тема 3. Сучасні парламенти: класифікація, структура, організація

Теорія верховенства парламенту та його суверенітету в системі органів державної влади. Представницька демократія. Типи парламентів за формою правління в державі. Моделі парламентів за устроєм вищої державної влади. Види парламентів за ступенем активності. Види парламентів за структурою. Різновиди двопалатних парламентів.

Тема 4. Становлення представницької влади на українських землях під впливом іноземних держав

Призначення парламентів. Поняття та сутність парламентської діяльності. Джерелознавча база парламентаризму. Парламентаризм та парламентська діяльність як спеціальність. Проблема оптимальної виборчої системи для суспільств перехідного типу.

Тема 5. Формування в Україні органів радянської державності

Історія зародження парламентаризму та виникнення парламенту. Класичні теорії парламентаризму. Сучасні парламенти: класифікація, структура, організація. Принципи формування постійних і спеціальних комітетів (комісій). Моделі парламентської опозиції та робота коаліцій

Тема 6. Становлення сучасного парламентаризму в Україні

Сутність парламентських реформ у країнах з президентською та парламентською формами правління. Критерії порівняльного дослідження сучасних парламентів як базових елементів демократичної організації взаємовідносин держави і суспільства. Перспективи розвитку режиму раціоналізованого парламентаризму в Україні.

Тема 7. Правове регулювання виборчого процесу в Україні

Правові основи діяльності парламентів. Регламент. Порядок роботи Верховної Ради України. Конституція України. Регламент Верховної Ради України. Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 р. «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 р. № 2222-IV. Закон України «Про комітети Верховної Ради України». Закон України «Про статус народного депутата України». Основні моменти організації роботи Верховної Ради України, права і обов'язки депутатів Верховної Ради, Голови Верховної Ради, установлює порядок організації комітетів, спеціальних і слідчих комісій, порядок законодавчої роботи, порядок прийняття бюджету і порядок контролю за використанням.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Георгіца А. З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії і практики [Текст] / А. З. Георгіца ; Чернівецький держ. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 1998. – 484 с.

Георгіца А. З. Структура і органи зарубіжних парламентів [Текст] : (порівняльно-правовий аналіз) / А. З. Георгіца // Ерліхівський збірник. – Чернівці, 1995. – Вип. 2. – С. 57-67.

Кислий П. Становлення парламентаризму в Україні [Текст] : на тлі світового досвіду / П. Кислий, Ч. Вайз. – К. : Абрис, 2000. – 414 с.

Нерсесянц В. С. История политических и правовых учений : [Учеб.] /

В. С. Нерсесянц. – М. : Норма, 2009. – 704 с.

Орленко В. І. Історія держави і права зарубіжних країн : [Посіб. для підготов. до іспитів] / В. І. Орленко, В. В. Орленко. – [3-тє вид.] – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. – 244 с.

Павленко Р. Парламентська відповідальність уряду: світовий та український досвід [Текст] / Р. Павленко. – К. : Видавн. дім «КМ Академія», 2002. – 252 с.

Шемшученко Ю. С. Роль і значення Конституції України у державотворенні і правотворенні: проблеми теорії і практики [Текст] / Ю. С. Шемшученко // Конституційні засади державотворення і правотворення в Україні: проблеми теорії і практики : зб. наук. ст. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. – С. 9.

Шляхтун П. П. Парламентаризм: словник-довідник [Текст] / П. П. Шляхтун. – К. : Парлам. вид-во, 2003. – 230 с

Бандурка О. Парламентаризм в країні: становлення і розвиток : [Моногр.] / О. Бандурка, Ю. Древаль. – Х., 1999. – 288 с.

Верховна Рада України : [Інформ. довід.] / авт.-упоряд. В. О. Зайчук. – Вип. 3. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 254 с.

Вибори і референдуми в Україні: проблеми теорії і практики [Текст] : зб. ЦВК / голова редкол. : М. М. Рябець та ін. – К., 2001. – 360 с.

Журавський В. Український парламентаризм на сучасному етапі: теоретико-правовий аспект : [Моногр.] / В. Журавський. – К., 2001. – 248 с.

Кислий П. Становлення парламентаризму в Україні на тлі світового досвіду [Текст] / П. Кислий, Ч. Вайз. – К., 2000. – 414 с.

Українократія – українська політична альтернатива [Текст] : Політологічне есе. – Львів : Вид. Мосейчука В. В., 2011. – 80 с.

Парламентаризм та парламентська діяльність : [Словник-довідник] / за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. В. А. Гошовської. – К. : НАДУ, 2010. – 352 с.

Реєнт О. Розвиток парламентаризму в Україні [Текст] / О. Реєнт ; Ін-т історії України НАН України. – К., 2005. – 125 с.

Український парламентаризм: минуле і сучасне [Текст] / за ред. Ю. Шемшученка. – К., 1999. – 368 с.

Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст. [Текст] / Наталя Яковенко. – К. : Критика, 2002. – 416 с.

Богашева Н. В. Дослідження деяких аспектів еволюції виборчого законодавства України (1989-2006 роки) [Текст] / Н. В. Богашева, Ю. Б. Ключковський, Л. В. Колісецька. – К. : Фоліант, 2006. – 146 с.

Виборче право України : [Навч. посіб.] / за ред. В. Ф. Погорілка, М. І. Ставнійчук. – К. : Парлам. вид-во, 2003. – 383 с.

Дослідження найбільш поширених у світі пропорційних виборчих систем і перспектив їх запровадження у національне державотворення та правотворення: аналітична доповідь [Текст] / [О. А. Фісун, О. Л. Авксентьев, О. А. Баталов та ін.] ; за заг. ред. О. А. Фісуна. – К. : НІСД, 2007. – 120 с.

Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів [Текст]: Закон України : від 10.07.2010 № 2487-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 30-31.

Про вибори народних депутатів України [Текст]: Закон України від 25.03.2004 р. № 1665-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 27-28.

Про вибори Президента України [Текст]: Закон України : від 5.03.1999 р. № 474-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 1. 190

Чушенко В. І. Конституційне право України : [Підруч.] / В. І. Чушенко, І. Я. Заяць ; за заг. ред. проф. В. І. Чушенка. – [2-ге вид., допов. і переробл.]. – К. : Ін Юре, 2009. – 547 с.

Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : [Підруч.]

/ В. М. Шаповал. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 472 с.

Шляхтун П. П. Конституційне право України : [Підруч.] / П. П. Шляхтун. – К. : Освіта України, 2008. – 592 с.

Додаткова

Арзаканян М. И. Политическая история Франции XX века : [Учеб. пособ.] / М. И. Арзаканян. – М. : ВШ, 2003. – 157 с.

Великий енциклопедичний юридичний словник [Текст] / за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Юрид. думка, 2007. 81

Управління суспільним розвитком. Вступ до спеціальності : [Навч. посіб.] / А. М. Михненко, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко, С. О. Борисевич. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 84 с.

Управління суспільним розвитком : [Словник-довідник] / за заг. ред. А. М. Михненка, В. Д. Бакуменка. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 210 с.

Шаповал В. М. Сучасний конституціоналізм [Текст] / В. М. Шаповал. – К. : Юрид. фірма «Салком»; Юрінком Інтер, 2006. – 560 с.

Історія держави і права України : [Підруч.] / за заг. ред. А. С. Чайковського. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 512 с.

Енциклопедичний словник з державного управління [Текст] / [уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.

Заруба В. М. Історія держави і права України [Текст] / В. М. Заруба. – К. : Істина, 2006. – 416 с.

Політологічний енциклопедичний словник. А – Я [Текст] / НАН України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; Укр. асоціація політологів ; за ред. Ю. С. Шемшученка та ін. ; упоряд. В. П. Горбатенко. – [2-е вид., допов. і переробл.]. – К. : Генеза, 2004. – 735 с.

Задорожня Г. В. Конституційне право України : [Навч. посіб.] / Г. В. Задорожня. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту “НАУ-друк”, 2009. – 128 с.

Конституція України [Текст] : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2007. – 64 с.

Кравченко В. В. Конституційне право України : [Навч. посіб.] / В. В. Кравченко. – [6-те вид., випр. та допов.]. – К. : Атіка, 2008. – 592 с.

Погорілко В. Ф. Конституційне право України : [Підруч.] / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. – [2-ге вид., переробл. та дооп-рац.]. – К. : Правова єдність : Алерта, 2010. – 432 с.